

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-ȘCOLĂȘTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE OBĂTĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Cuvântarea

P. S. Sale Domnului Episcop diecezan Ioan I. Papp, rostită la deschiderea Sinodului eparhial din anul 1915.

• *Hristos a înviat!*
Domnilor deputați!

V'am invitat Domnilor deputați, aici la centrul reședinței noastre cu scopul, ca luând cunoștință de starea afacerilor eparhiei noastre, să ne exerciem dreptul garantat prin Statutul nostru organic, și astfel să ne conzultăm asupra modului și a mijloacelor recerute la promovarea intereselor bisericeii noastre naționale, și a instituțiilor ei religioase-morali și culturali-economice.

Cari sunt obiectele avizate la aceasta sesiune, le veți afla din rapoartele generali și speciali ale Consistoriilor noastre, dar și până atunci, îndemnat mă aflu a Vă atrage atențiunea la împrejurarea că, încheindu-se periodul al XV început la anul 1912 și cu ziua de astăzi intrând noi în periodul al XVI de viață constituțională, urmează în mod firesc, că între afacerile mai însemnate ale sesiunii actuale, are să se conzidere și restaurarea Consistoriilor noastre pe noul period de trei ani.

Până însă să ajungă aceasta și alte afaceri curente la ordinea zilei, atențiunea mea se îndreaptă asupra alor două evenimente, obvenite în timpul dela ultima noastră întrunire în Sinod, evenimente acestea, cari pentru însemnătatea lor, nu le putem nesocoti.

Primul și cel mai însemnat eveniment este resbelul mondial, care decurge cu înverșunare și acum după opt luni de zile, și care ca atare ne atinge nu numai pre noi popoarele monarhiei noastre austro-ungare, ci atinge și toate popoarele Europei, și, în măsura mai mare ori mai mică, chiar și popoarele celorlalte continente ale lumii cunoscute.

Țin de prisos să adaug aci, că sunt mari și simțite și jertfele noastre de până acum, dar nici nu pot trece fără a înțona, că decât toate aceste jertfe, este și mai mare neliniștea și îngrijirea, ce ne-au cuprins pe toți din motivul,

că nu este pământean, care să poată prevedea timpul și modul, cum se va încheia, și deci: cari vor fi urmările finale ale acestui resbel înfricoșat.

Tocmai de aceea, fără privire la urmări, noi trebuie să ne dăm seamă de adevărul scripturii, de după care, în lumea aceasta toate se întâmplă cu voia milostivului Dumnezeu, fără știrea căruia nu cade nici un fir de păr de pe capul nostru. Și după ce și altcum nu atâră dela voința și putința noastră schimbarea situației actuale, nu ne rămâne decât să ridicăm ochii inimii la tronul Părintelui ceresc și să zicem: *Părinte Sfinte! Dacă n'a fost cu putință să treacă dela noi amărăciunea acestui păhar, fără să-o bem, fie voia Ta, precum în ceriu, așa și pre pământ.*

Să ne rugăm deci astfel cu evlavie la Dumnezeu nostru ceresc, și cu atât mai vârtos, cu cât și acum, ca și în tot trecutul omenimei, *se dovedește și se va dovedi tot mai mult adevărul evangelic*, că nu există în lume nici un rău atât de mare, încât să nu aibă și partea lui bună. Și acest resbel încă 'și va avea partea lui bună atât pentru alte neamuri, cât și pentru noi și neamul nostru.

Pentru neamuri preste tot va avea acest resbel acea parte bună, că lumea se va deșteptă și va învăța să cunoască: că nu natura, ci Dumnezeu este acela, care croiește și conduce destinele popoarelor în tocmai ca și a indivizilor singuratici, și astfel va înțelege, că este timpul suprem de a-și da seamă de trebuința neamănaveră a plinirii poruncii dumnezeiești, exprimate pe scurt în cuvintele: „*Să iubesti pre Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată virtutea ta și cu tot cugetul tău*, iar pe deapropoalele tău, ca însuși pre tine“.

Dar și până ce lumea să-și dea seamă de însemnătatea acestei porunci, pre cât de mari pre atât de indispensavere pentru viața socială dintre neamuri; și până să-și mai dea seamă și de aceea, că omul nu trăiește numai cu pâine, ci și cu cuvântul lui Dumnezeu, deci și până să ajungem la premenirea și înnoirea vieții de acum în măsura, de a ne putea desvoltă și întări pe toate terenele vieții publice și pri-

vate, — resbelului de acum trebuie să-i recunoaștem acea parte bună, că ne-a dat prilej de dovedire lumii din afară, că ori cât de tare suntem divizați prin limbă și credință, prin rang și avere, și peste tot prin condițiunile de existență, de desvoltare și de afirmare, totuși între noi, popoarele monarhiei noastre a existat și există din celea mai îndepărtate veacuri un punct de convenire, un punct de înțelegere necondiționată și nestrămutată, la care ne încălzim ca și la un soare sfânt, și acest punct de convenire în cugete și în fapte este: credința neclătită către Tron și iubirea necodiționată de patrie, de acest pământ strămoșesc, de aceasta mamă hrănitoare a vieții noastre trupești.

Evenimentul al doilea, care tot pentru însemnătatea lui, cuvine-se să-l eternizăm în anele acestui Sinod, este faptul, că la sfârșitul anului solar trecut, și anume: la 24 Decembrie 1914 șt. n. s'a împlinit *cincizeci* de ani dela datul rezoluției prea înalte, prin care Majestatea Sa, împăratul și regele nostru apostolic Francisc Iosif I. s'a îndurat preagrațios a reînființa metropolia bisericii noastre gr. or. române din Ungaria și Transilvania.

Acest eveniment, privind și altcum numai biserica noastră, cu conziderare apoi și la stările esecțiionale, s'a sărbătorit în toată liniștea așa, că Consistorul metropolitan ca senat bisericesc, a adresat Majestății Sale gloriosului nostru monarh o telegramă de călduroasă mulțumită și recunoștință pentru grațiosul sprijin părintesc, dat metropolitului Șaguna în tot cursul luptelor sale pentru reînființarea acestei metropolii, realizate prin înaltul autograf citat mai sus.

Acel Consistoriu și-a îndreptat apoi, plin de evlavie, cugetul spre nemuritoriul Șaguna și spre toți contimporanii lui, cari au luptat cu credință ferbinte și cu entusiasm neînfrânt pentru realizarea dorinței urmărite și astfel: pentru reînființarea metropoliei de sub întrebare, iar noi dela eparhii, urmând autorizării primite am dispus: să se comemoreze acest eveniment în toate bisericile noastre cu rugăciuni și cu vorbiri ocazionale, despre însemnătatea, ce o are acest fapt pentru desvoltarea și întărirea bisericii noastre naționale și a așezămintelor ei.

Câtă însemnătate are pentru biserica noastră națională vieța constituțională, urmată din reînființarea metropoliei ei, o vom apreția după merit, dacă ne vom da seamă chiar și numai de faptul, că noi și în timpuri esecțiionale, ca și cele prin cari trecem cu întreaga noastră monarhie, ne putem întruni în adunări bisericești, cum e și Sinodul de acum.

De aceea, luând act de împlinirea semicentenarului de sub întrebare, să dăm și noi acum, și la acest loc, espresiune sentimentului nostru de loialitate, de mulțumită și recunoștință gloriosului nostru monarh, împlorându-i dela providință încă mulți ani de vieață, cu deplină sănătate, spre binele și fericirea tuturor popoarelor de sub blândul Său sceptru.

Nainte de încheierea acestui cuvânt de deschidere, folosesc privilegiul de a vă pune în vedere și alt eveniment, care tocmai acum este de actualitate și anume acela, că în Dumineca de astăzi, se împlinesc patru decenii, de când Excelenția Sa, Înaltpreasfințitul D. Ioan Meșianu, actualul arhiepiscop al Transilvaniei și metropolit al bisericii noastre din Ungaria și Transilvania, a fost întronizat ca și episcop în scaunul episcopiei noastre aradane.

Acest fapt împlinit, este demn de deosebita noastră atențiune, și s'ar fi cuvenit să-l sărbătorim în cadre atât de largi, pre cât de rar este în biserica noastră însuși evenimentul acesta.

Eră și de dorit o atare sărbătorire, când am fi folosit privilegiul binevenit spre a depune în persoană omagiile bisericii noastre vii, a clerului și a popopului din această dieceză, și a da espresiune cu graiu viu devotamentului nostru curat, și când spre semnul vădit al recunoștinței și mulțumitei noastre de părinteasca păstorire în decursul de un pătrariu de veac, i-am fi prezentat cu solemnitatea cuvenită și icoana sadurilor, ce ni-a lăsat moștenire; saduri, cari având timbrul monumentelor „*aere perenius*“, vor fi și pentru veacuri îndepărtate precum sunt și astăzi, tot atâtea mărturii grăitoare despre zelul și activitatea rară, desvoltată în cursul arhipăstoririi Sale, pe toate terenele vieții noastre bisericești, școlari și economice.

Conziderând însă, că vremile nu a fost prielnice pentru o atare sărbătorire, rămâne, ca Ven. Sinod să afle modalitatea de a participa în altă formă potrivită la acest jubileu al capului bisericii din metropolia noastră ortodoxă română din Ungaria și Transilvania.

După toate acestea salutându-vă cu toată căldura inimii de bunavenire, și precum în sfânta biserică, așa și acum, împlorând darul și binecuvântarea Ceriului asupra noastră și asupra lucrărilor noastre, declar sesiunea sinodului nostru eparhial ordinar, convocată pe ziua de astăzi de deschisă.

Nr. 2249/1915.

IOAN

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Iubitului cler și popor din arhidieceza noastră transilvană, dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos.

Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'nsa. Sal. CX. 17.

Dacă ne-am întrunit astăzi, în număr mai mare, ca altădată, în sfintele noastre biserici, am făcut aceasta, iubiților mei fii sufletești, pentruca să sărbăm și noi, împreună cu ceilalți creștini din lumea mare, amintirea minunii cei mari și mai preșus de fire, a învierii Domnului nostru Isus Hristos din morți, — minune prin care s'a îndeplinit opul, lucrul cel mare al mântuirii noastre: minune, care umple de nespusă bucurie sufletele noastre, și pentru care, precum ne spune sfânta scriptură și ziua amintirii acestei minuni, „este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'nsa“.

Iar dacă sărbăm și noi împreună cu toți creștinii din lumea mare, cu atâta evlavie și bucurie, învierea Domnului nostru Isus Hristos din morți, facem aceasta, pentruca El, prin acea înviere, ne-a încredințat, că n'a fost numai om, ci și Dumnezeu adevărat, precum și pentruca cu puterea dumnezeirii sale, prin moartea sa ne-a mântuit pre noi oamenii de moartea cea vecinică, iar prin învierea sa din morți, ne-a dăruit viață vecinică și după moarte, precum ni-o spune aceasta și tropariul acestor sărbători, prin cuvintele: »Cristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le«.

După cum ne spune sfânta noastră credință, iubiților mei fii sufletești, noi oamenii am fost făcuți de Dumnezeu de cele mai alese făpturi ale sale, pentru a ne bucura de bunurile vremelnice pământești și de vecinica fericire cerească. După ce însă, în urma păcatului strămoșesc, am fost lipsiți de toate acelea mari daruri, d-zeești, mai atrăgându-ne și osânda morții cei vecinice, când a sosit plinirea vremii, același preabun D-zeu, în nemărginita Sa îndurare, a trimis în lume chiar pe Unul născut Fiul său, Domnul nostru Isus Hristos, ca să ne învețe cunoștința adevăratului Dumnezeu și să ne arate marea noastră chemare pe această lume, apoi prin moartea sa să ne mântue pe noi de păcat și de osânda lui, iar prin învierea sa din morți să ne dăruiască viață vecinică și după moarte. Și așa să ne re-

deschidă iarăși calea la fericirea cea dintâi. Iată pentruca și ziua, în care prăznuim învierea Domnului din morți »este în adevăr ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'nsa.

Știu și simțesc și eu, că de astădată bucuria voastră, ca și a mea, este foarte turburată, din cauza nefericitului războiu, venit și asupra patriei noastre, războiu, în care luptă, cu vitejie, o mare parte și din fiii voștri, din soții și frații multora dintre voi. Știu și simțesc și eu, că lipsa aceloră dintre voi și mai ales grija voastră de soartea lor, vă pricinuește mari supărări și dureri, să ne punem însă toți încrederea în bunul Dumnezeu, nădăjduind ca El preabunul, carele pentru păcatele noastre ne-a certat și cu acest înfricoșat războiu, îi va feri și pre ai noștri din războiu de primejdii, și ne va bucura cu terminarea aceuia în folosul nostru, și cu cât mai curândă restabilire a păcii mult dorite, apoi și cu reîntoarcerea celor din războiu, iarăși la vetrele lor, bine și în pace.

De cumva însă același preabun Dumnezeu, în sfaturile sale necuprinse de mintea noastră, va fi orânduit, ca unul ori altul dintre ai voștri, să aducă jertfă chiar și viața sa, pentru Tron și Patrie, și viitor mai bun pentru noi și urmașii noștri să nu cârțiți în contra, ci să vă supuneți acelei orânduiei Dumnezezești, suportând toate cu adevărată răbdare creștinească, în deplina nădejde, că același preabun Dumnezeu iarăși vă va mângăia, pe altă cnle, necuprinsă de mintea noastră omenească.

În durerile voastre să vă mângăiați și cu aceea, iubiților, că preste alții au urmat nefericiri și mai mari și mai înfricoșate. Astfel un înfricoșat cutremur de pământ, întâmplat numai înainte cu patru cinci luni, într'o parte a Italiei și a Turciei a cutropit mulțime de case din unele sate și orașe, îngropând zeci de mii de oameni și familii întregi, sub ruinele și dărămăturile lor. Gândiți-vă numai, iubiților, cât de mare și groaznică a trebuit să fie o asemenea nefericire, în care nu numai unul sau doi dintr'o familie, ci toți membrii unei familii, tată și mamă, cu copilașii lor împreună, și-au aflat moartea sub ruinele și dărămăturile caselor lor. Dar și afară de acestea, câte și feliurite alte asemenea nefericiri se mai întâmplă între oameni.

Deci voi, iubiților, mângăiați-vă, că nefericirea unora dintre voi tot nu este atât de mare ca și a aceloră.

Dar apoi și mai mare mângăiere să aflăm cu toții în sfintele cuvinte ale scripturii care ne spune: »că noi oamenii nu avem pre pământ cetate stătătoare, ci pre cea viitoare o căutăm«: sau cu alte cuvinte: că viața noastră pămân-

tească scurtă și trecătoare, nu se curmă la marginea groapei, ci trece cu noi și dincolo de mormânt, într'o viață vecinică, și pentru cei cu fapte bune, și fericită, că noi suntem ca niște călători pre aceasta lume, după care călătorie vom trece la o viață mai fericită și vecinică, din cealaltă lume, despre care ne încredințează însuși Domnul nostru Isus Hristos între altele și prin sfintele sale cuvinte: »*Eu sunt învierea și viața celce crede în mine, de va și muri, viu va fi*«, și iarăși: »*adevăr zic vouă, că va veni ceasul, când toți cei din mormânturi vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și vor învia*«.

Dacă cumva totuși s'ar mai îndoi cineva de viața cea vecinică, unul ca acela s'ar putea încredința despre aceea chiar și dela necreștini, dela Turci, Ovrei și alții, ba chiar și dela păgâni, cari încă cred în acea viață vecinică după moarte; iar dacă și necreștinii, ba chiar și păgânii cred aceasta, atunci cu atât mai mult avem să o credem noi, cari ocupăm loc de frunte între popoarele creștine. Să ne mângâiem deci, iubitorilor, că după această viață scurtă și trecătoare, împreună și cu multe dureri și nefericiri, vom trece la o viață vecinică mai bună și fericită din cealaltă lume, în care iarăși vom vedea pe iubiiții noștri răposați, fiii pe părinți, părinții pe fiii lor, soții pe soți, frații pe frați și surori, și se vor bucura împreună în fericire vecinică.

Să nu uitați însă, iubitorilor, că de acea fericire se vor bucura numai ceice în lumea aceasta au păzit legea și poruncile Domnului și au dus viața cinstită, plăcută lui Dumnezeu și oamenilor. De aceea vă și sfătuiesc părintește, să țineți cu tărie la legea și poruncile Domnului, să vă feriți de fapte rele și păcătoase și să vă siliți a face și fapte bune, după putință, având totdeauna înaintea ochilor cuvintele Domnului din sfânta evanghelie: »*precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți și voi lor așașderea*«.

Pentruca însă să vă puteți feri de rele și să faceți și fapte bune, ducând o viață bună și cinstită, în lumea aceasta, nu încetați a ruga pe bunul Dumnezeu, să vă lumineze și îndrepteze la cele bune și folositoare; rugați pe bunul Dumnezeu, să vă ferească și să vă scutească de multele și feluritele nefericiri, câte pot obveni în viață, și de cari nici o altă putere omenească nu vă poate feri, rugați pe același prea bun Dumnezeu, să aline și să ușoreze și durerile celor atinși de atari nefericiri, și să-i mângâie cu nemărginita sa îndurare. În sfârșit să rugăm cu toții, mici și mari, tineri și bătrâni, pe același prea bun Dumnezeu și pentru încetarea războiului în folosul nostru, și cât mai curânda restabilire a păcii mult dorite și re'ntoarcerea iubitorilor noștri ostași, bine și în pace la casele lor.

Urmând așa, bucuria de învierea Domnului va înecă toate alte dureri ale voastre și ea vă va însoți în toate zilele vieții voastre.

Ceeace dorindu-vă și eu din suflet, și pofindu-vă, ca aceste sfinte sărbători să le petreceți în pace, sănătate și mulțumire și să le ajungeți la mulți ani fericiți, cu binecuvântare arhierască am rămas

Sibiiu, la sărbătorile Paștilor din 1915.

Al vostru al tuturor
de tot binele voitoriu

Ioan Mețianu m. p.,
arhiepiscop și metropolit

Adunarea generală

a fondului diecezan pentru ajutorarea preoțimei române
gr.-or. din dieceza Aradului

s'a ținut azi, în 28 martie (10 aprilie) a. c. la orele 10 a. c. în sala de ședințe a Consistorului nostru din Arad, sub prezidiul Preasfinției Sale Părintelui Episcop, Ioan I. Papp, fiind prezenți 29 de membri.

Invitat de o comisie, dintre membrii întruniți la adunare, Preasfinția Sa Domnul Episcop se prezintă în sală, spre a-și ocupa locul prezidial. Adunarea îl întâmpină cu ovații călduroase.

În cuvântul parintesc, cu care a deschis ședința adunării, a îndemnat preoțimea la împlinirea conștiințioasă a datorințelor sale față de fond, deci la solvirea la termen regulat a taxelor, cu cari îi datorează, și a relevat, că această adunare generală se ține în prezua, când întemeietorul fondului, meritosul arhipăstor, Escelenția Sa Domnul Ioan Mețianu își serbează aniversarea de 4 decenii de arhierie.

Cuvântul de deschidere a provocat însuflețite urale de „să trăiască“, atât la adresa Escelenției Sale a Domnului Arhiepiscop și Metropolit, Ioan Mețianu, ca urzitor al acestui fond de valoare indiscutabilă pentru interesele vitale ale preoțimei diecezane și ale familiilor acesteia, cât și la adresa P. S. Sale a Domnului Episcop, I. I. Papp, care dirigează astăzi destinul fondului și poartă grige de chivernisirea lui corectă și conform dispozițiilor statutare.

Ca dovadă a stimei, dragostei și recunoștinței sale, adunarea, la propunerea părintelui protopresbiter asesor consistorial, Gheorghe Popoviciu, votează și trimite la adresa Escelenției Sale a Domnului Arhiepiscop și Metropolit, Ioan Mețianu, următoarea adresă omagială și de felicitare:

„*Escelența Voastră, Înalt Preasfințite Domnule Arhiepiscop și Metropolit,*

Subscrise reprezentanță a preoțimei diecezane, pururea recunoscătoare față de capii bisericeii și de binefăcătorii ei, luând cunoștință, că Escelența Voastră pliniți mâne patruzeci de ani de arhierie și privind la activitatea mănoasă dezvoltată întru întărirea sfin-

tei noastre biserici ortodoxe române și întru apărarea și dezvoltarea ei și a instituțiilor ei religioase-morale și culturale-economice, mai înainte ca și episcop al diecezei noastre aradane și acum ca și metropolitul provinciei noastre mitropolitane din Transilvania și Ungaria, nu poate trece fără a-și da seamă de acest eveniment rar în biserica noastră, precum nu poate trece fără să-și revoace în memorie deosebita îngrijire părintească a Escelenței Voastre față de viitorul preoției acestei dieceze și de soartea văduvelor și a orfanilor ei, interesare aceasta, manifestată încă în primii ani de arhierie a Escelenței Voastre prin întemeierea fondului, la a cărui adunare generală ne-am întrunit și astăzi, ca și în toți anii dela întemeierea lui.

Acestea avându-le în vedere, folosim cu deosebită bucurie privilegiul fericitei sărbătoriri a acestui jubileu rar în felul său, și dând expresiune profundei noastre recunoștințe și devotamentului nostru pururea curat și fără prihană, rugăm prevedința divină: să Vă rezerve încă mulți ani din viață cu deplină putere a facultăților sufletești și trupești, ca astfel, cu mână tare și cu braț înalt, să puteți conduce și pe mai departe tot cu succese vădite naia bisericii noastre spre limanul dorit“.

După aceasta înaltul prezidiu designează pe părintele protopresbiter Fl. Roxin, de notar a ședinței, iar comisia, încredințată cu cenzurarea socoșilor fondului, își cetește raportul prin referentul său, Gheorghe Tocitu.

Din raport rezultă, că starea fondului la 31 dec. 1913 a fost de 1,669.262 cor.; venitele anului 1914 au fost 271.000.50 cor., iar erogațiunile acestui an au fost de 190095.44 cor.; deci starea fondului la finea anului 1914 a fost 1750167.06 cor., arătându-se astfel în anul 1914 un spor de 80.905.06 fil.

Comisia constată, din toate punctele de vedere, o administrare corectă a averii fondului și ca urmare, propune aprobarea rațiociniului și să se dea Veneratului Consistor absolutorul pentru gestiunea anului 1914, ceea ce adunarea unanim încuviințează.

Propunerile mai de căpetenie ale comisiei de control se refer: la încasarea, cu toată stăruința, a taxelor restante, a intereselor după capitalele imprumutate, a arânzilor restante; la finalizarea proceselor intentate unora ori altora dintre debitorii fondului și la tranșarea afacerii relative la cumpărarea și vinderea domeniului din St. Petru.

Toate se primesc cu unanimitate și adunarea roagă Consistorul să pună aceeaș sdrăduință, ca și în trecut, la aranjarea acestor afaceri.

Pentru importanța ei, marcăm deosebit următoarea hotărîre:

Din raportul comisiei cenzurătoare, adunarea a constatat, că dintre 611 preoți din eparhie numai 450 și-au achitat taxele statutare până la terminul pronunțat de Ven. Sinod eparhial, adică până la 1 oct. 1914; 161 sunt și azi în restanță cu ele și astfel, pentru caz

de nenorocire, văduvele și orfanii acestor preoți nu pot beneficia de ajutorul fondului în condițiile statutelor celor nouă.

Considerând, că scopul fondului nu este a eschide, ci a da prilej fieștecăruia preot să se bucure de drepturile statutare; în considerarea stărilor excepționale, cari de bună seamă vor fi împiedecat, pe mulți dela achitarea obligamentului și în vederea, că azi suntem în ajunul unui jubileu însemnat, și anume a jubileului de 40 de ani de arhierie a Escelenței Sale I. P. S. Arhiepiscop și Metrop. Ioan Mețianu, care este întemeietorul acestui fond, la propunerea Preasfinției Sale a Domnului Episcop, Ioan I. Papp, adunarea încuviințează a se face o adresă la Ven. Sinod, ca să autorizeze Consistorul, ca administrator al fondului, să primească între membrii cu drepturi statutare pe toți acei preoți, cari și-ar achită taxele statutare.

Preliminarul anului 1915 se încuviințează după cum a fost contemplat de Ven. Consistor și adică cu 249500 cor. venite, 120064 cor. și 01 fil. spese și cu un venit curat sperativ de 129435 cor. și 99 fil.

La orele 11^{1/2} a. m. adunarea — terminându-și agendele — se încheie, iar P. S. Sa părăsește sala însoțit de uralele celor prezenți.

Roada credinței și dragostei creștinești.

„Dă deci săracilor, pentrucă, când odinioară tu nu vei putea însuși să vorbești pentru sine, mii de buze să vorbească pentru tine și milostenia să fie mijlocitorul tău“. Ioan Chrisostom.

Între elevii asentați dela gimnaziul din Beiuș sunt și treisprezece tineri greco-orientali. Acești elevi, ca toți elevii asentați, cu începutul feriiilor de paști, închiudând anul școlar, în vederea scurtimei timpului și mai ales pătruși de dorul, de a petrece marea sărbătoare a *învierii Domnului* în mijlocul familiilor lor, dnpăce duminică, în ziua sfințelor florii, au primit taina sfinte cuminecături, au plecat la vetrele părintești.

Rând pe rând au venit ei, înainte de plecare, ca să-și iea *adio*, între alții, și dela mine, ca dela fostul lor profesor-catihet. Momentele de despărțire mi-au cauzat atât mie, cât și elevilor mei, multă durere, în-deosebi m'a pătruns cuvintele de bun rămas și mai ales fapta unui elev, student în clasa a VIII, care s'a înfățișat la mine singur și într'un timp, când presupunea, că nu va fi conturbat de nimenea.

Am venit — începî tinărul după obiceiurile salutare — să-mi iau rămas bun dela D-ta, căci mâne dimineață plec și curând nu mă mai reintorc la Beiuș. Îți mulțămesc, — continuă el adânc emoționat, — pentru frumoasele povește părintești, ce mi le-ai dat, — în adevăr prelegerile D-tale și orele de exortare, ce le-ai ținut neîntrerupt, au fost pentru mine și colegii mei atât de plăcute, încât abia le așteptam, iar sfaturile și învățăturile, ce ni le-ai dat, au prins adânci rădăcini în inimile noastre și nu numai vor rămânea acolo întipărite pentru totdeauna, dar, promit, că ele vor avea roade îmbelșugate; mulțămesc pentru deosebita îngrijire și creștere, de care m'ai împărtășit, bunul

D-zeu să te trăiască, ca să poți mulți ani da sfaturi bune și învățături folositoare tinerimei noastre. Și deoarece D-ta ne-ai învățat, să știm ce e crucea și mai știind și eu, că mama mea văduvă, nu are de unde îmi da, apoi din instrucțiile, ce, ani de-a rândul, le-am avut, am cruțat sumulița de 164 coroane, spre a o avea, în vederea examenului de maturitate, pentru vestminte și alte necesități, iar acum, că plec la miliție, îți incredințez această sumuliță, având cea mai deplină încredere în D-ta și te rog, că 64 coroane, pe sărbătorile paștilor, să le dai la băieții săraci de confesiunea noastră, căci D-ta ne-ai învățat să avem dragoste și milă de săraci, ajutându-i după puterile noastre, iar cu suma de 100 cor., depusă la postă, despre care prezintez libelul alăturat, în caz de aș muri, să întemeiezi o fundațiune, căci atâta pot să fac și eu, ca semn de venerațiune și mulțămire, pentru aceia din a căror ajutor am fost ajutat în cursul studiului. În caz de aș scăpa din războiu tot ca fundațiune voi lăsa suta de coroane, dar ajutându-mi D-zeu, voi înmulți an de an fundațiunea mea. În felul acesta mi-a vorbit elevul meu

Am primit darul tinărului elev și întărindu-l de nou în dragostea, credința și speranța creștinească, i-am promis, că voi face toate, după dorința lui, mi-a sărutat mâna apoi și a ieșit, l-am petrecut până la stradă, dar nici el, nici eu n'am mai putut vorbi nici măcar un singur cuvânt.

Și se vor face toate după dorința tinărului, al cărui nume, la dorința lui, deocamdată îl retac.

Mântuitorul zice: „Luați aminte, milostenia voastră să nu o faceți înaintea oamenilor... iar tu când faci milostenie, să nu știe stânga ta, ce face dreapta ta“ Mat. VI. 1, 3. Și dacă cu toate acestea vin să desvâlesc faptul elevului meu, aceasta nu o fac nici pentru lauda lui nici pentru mărirea mea, ci, în ceea ce mă privește pe mine, o fac, pentrucă, întâmplându-se să nu pot da samă tinărului binefăcător, de felul cum am întrebuintat darul său, dat mie numai între patru ochi, să știe on. public de acest dar și moralmente lui să-i fie îndatorat a-i face socoteala, ce dăruitorului nu o am putut face.

O fac aceasta îndeosebi pentru preamărirea legii noastre creștinești și pentrucă să se știe, că și azi sunt între creștini astfel de inimi, cari primesc cu drag cuvântul lui D-zeu, „*il țin și fac rod întru răbdare*“ (Luca VIII, 15) și azi sunt creștini, cari, întocmai ca în timpul apostolilor (fapt. ap. IV. 34, 35), aduc averea lor și o pun la picioarele preoților și dascălilor lor în scopul ajutorării celor lipsiți și sărmani, dar am făcut-o și ca un „*memento*“ pentru acei tineri de confesiunea noastră, cari au beneficiat în cursul studiului de ajutoarele sfintei mame biserici și de a fiilor ei, ca să urmeze și ei la rândul pe acest tinăr, care abia a trecut clasele medii și deja s'a achitat cu demnitate de datoria sa față de s. biserică și care dăruind cu inimă curată din punctul său „*a depus ceva din averea sa pentru Domnul*“ (I. Cor. XVI. 1, 2).

Moise Popoviciu
preot-catihet gimnazial.

Examene anticipate.

Pe baza unui ordin ministerial au fost admiși în luna martie la examen de curs, de evalueațiune de curs și de evalueațiune finală toți elevii institutelor pedagogice născuți în anii 1891, 1895 și 1896 și așezați.

Pe baza acestui ordin s'au ținut în 9/22 martie examen cu elevii institutului pedagogic cari cad în categoria de sus. Rezultatul acestui examen e, că au fost clasificați cu succes: Petru Băd, Ioan Ciercel și Nicolae Vlad din c. I; Petru Cazan, Radu Draia și Iustin Fofiu din c. II; Nestor Costa și Gavril Vandici din c. III; Gheorghe Andraș, Dimitrie Codrean, Traian Jurma, Sava Orșa, Petru Perva și Traian Vesa de învățători. În 25 martie (7 aprilie), ziua stabilită pentru liberarea testimoniilor a sosit telegrama din minister prin care să suspende liberarea testimoniilor, căci citarea pe 15 aprilie la serviciu activ s'a abrogat și se vor emite noi citări, iar elevii sunt îndrumați a continua ascultarea prelegerilor până la acel nou termin. Dacă acel termin va fi înainte de examenele finale atunci să estradau testimoniile deja făcute, iar dacă nu vor fi citați la arme până la examenele finale, atunci au să facă examen regulat la sfârșitul anului școlar. Oficiile parohiale sunt rugate a comunica aceasta celor interesați, adecă pedagogilor născuți în anul 1891, 1895 și 1896 din parohia lor.

CRONICA.

Sf. Paști în Arad. În ziua primă a oficiat sf. înviere și sf. liturghie P. S. S. D. episcop asistat de preoțimea locală. La sf. liturghie și-a ținut P. S. S. cuvântarea pastorală ascultată cu evlavie și mulțumire sufletească de credincioși. În ziua a doua a servit P. O. D. Dr. Gheorghe Ciuhandu asistat de preoții Gavriil Bodea și Traian Vățanu. Părintele Traian Vățanu a ținut una din cele mai frumoase predici de ale lui. Cuvântul Domnului rostit în prima și a doua zi de sf. Paști a înălțat sufletele întristate de urgia războiului.

Consistor plenar. Joi s'a ținut consistorul plenar care a rezolvat lucrurile preliminare pentru sinod. Tot joi și-a început activitatea și comisiunea sinodală epitropească.

† **Dr. Aurel Mărginean.** Fiul fruntașului nostru din Nădlac Nicolae Mărginean, ca medic militar a însoțit trupele noastre înfrânte în Sârbia. După retragerea trupelor noastre din Sârbia a fost împărțit la spitalul militar din Vincovec (Croația) unde la o secționare și-a contras o înveninare de sânge în care a murit. Părinții i-au transportat la Nădlac corpul neînsuflit unde a fost înmormântat la sf. Paști în jalea nesfârșită a întregii comuni sguduită de tragicul sfârșit a fiului care eră mândria tuturora, că e al lor. Părinții cari au adus atâta jertfă cu creșterea lui în gimnaziu și la universitatea din Viena unde și-a făcut studiile medicale, aveau deja planul gata să-i edifice un sanator modern în Nădlac ca să-l aibă lângă sine pentru totdeauna și să-si valoareze știința medicală în comuna sa natală. Acum i-a făcut casă sub pământ și pentru totdeauna mort. Noi cari am cunoscut distinsele calități ale răposatului deplângem împrenă cu ai săi moartea acestei flori din grădina neamului românesc.

Poșta redacției.

T. I. Am primit predica. Mă bucură răvna de a vesti cuvântul, în care văd prevestirea unei estinse activități pastorale. Să dea D-zeu să fie așa. Să cetești multă carte teologică și multă limbă românească, cari sunt necondiționate la cuprinsul și forma predicii. Și apoi non multa sed multum, nu ingrămădi multe lucruri ci ține-te strict de taină, că numai prin stringența predicii poți concentra predica într'o gândire clară și unitară. Nu cuprinde tot ce ști într'o predică, ci împarte-ți cunoștințele în multe predici rotunzite fiecare ca o mărgea. Predica trimisă scrisă pentru pasesimi nu să mai potrivește cu timpul luminat al Invierii, de aceea nu o publicăm, dar te îndemnăm a lucra mai departe.

Concurse.

În conformitate cu ordinul cons. de sub Nr. 1421/915 dd. 5/18 martie a. c. prin aceasta se publică concurs din oficiu pentru îndeplinirea parohiei vacante de cl. III-a din **Neagra** (Kisfeketefalu) cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios.

Emolumente: 1. Jumătate sesie pământ. 2. Birul și stolele legale. 3. Intregirea dela stat conform evaluării alesului (se observează, că fostul preot având VIII cl. gimn. a beneficiat congruă superioară). Dările după sesie le va plăti alesul, care va trebui să catehizeze în școala locală fără alta remunerație.

Reflectanții își vor subșterne recursele (adresate com. par.) oficiului protopresbiterial din Buteni (Körösbökény) având a se prezenta în timpul concursual în bis. din Neagra.

Florian Rocsin protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei din **Fiscut** (Temefüshut) protopopiatul Lipovei devenită vacantă prin decedarea preotului Sava Seculin prin aceasta în conformitate cu ordinul consistorial de sub Nr. 1588/915 se publică concurs din Oficiu cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu parohia sunt:

1. Un intravilan de 800□ si. lângă biserică.
2. Una sesie de pământ, în estenziunea folosită până aci.
3. Birul legal.
4. Stolele legale.
5. Eventuala întregire dela stat, pentru care însă parohia nu ia răspundere.

Alesul e îndatorat a solvi toate dările după întreg beneficiul parohial, și a catehiza în școala din localitate fără alta remunerație.

Parohia este de **clasa II.** dela reflectanți se pretinde deci asemenea evaluării, cari vor avea a-și subșterne recursele lor în termenul concursual Prea On. Domn Fabriciu Manuilă protopresbiter gr. or. rom. în Lipova-Lippa ajustate cu documentele recerute prin regulamentul în vigoare, precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aci. iar pre lângă observarea strictă a celor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii a se prezenta tot în termenul concursului în sf. biserică din Fiscut în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în celea rituale și oratorice.

Lipova (Lippa) la 26 Martie (8 Aprilie) 1915.

Fabriciu Manuilă protopresbiter.

—□—

1—3

În baza ord. Ven. Cons. de Nr. 1974/914 se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei de cl. II **Șusturogiu** (Sitervölgy), cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă beneficiul următor:

1. Casă parohială bună, cu supraedificate și grădină de legume.

1. Pământ parohial 5 iug. 1200□ pământ arător și 1 iug. fânaș.

3. Drept de pășunat pentru 5 vite.

4. Bir preoțesc dela fiecare Nr. de casă o măsură de cucuruz sfărmat.

5. Doi stângini de lemne din pădurea urbarială.

6. Stolele îndatinate.

7. Intregirea dela stat — conform evaluării alesului — cu îndreptățire maximală.

Dările după acest beneficiu le va suportă alesul, care totodată va avea datorința a catehiza regulat la orice școală din parohie, fără să mai pretinde pentru aceasta ceva remunerațiune dela biserică.

Reflectanții sunt poștiți, ca recursele ajustate cu acte originale, adresate comitetului par. din Șusturogiu, să le înainteze P. On. of. protopopesc în Oradea-mare, având cu stricta observare a dispozițiilor din Regul. p. parohii, a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică de acolo, pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și rituale. *Comitetul parohial.*

În conștelegere cu *Andrei Horvath* ppopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Pentru postul de paroh din **Suiugd** (Szúnyogd) se publică concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următorul beneficiu:

1. Casă parohială cu supraedificate și grădină.

2. Pământ parohial 27 iug 1036□ parte arător, parte fânaș.

3. Competința de pășunat pentru 4 vite.

4. Bir câte o măsură săcară sau cucuruz dela fiecare Nr. de casă, care se poate răscumpără cu 3 coroane.

5. Stolele îndatinate.

6. Intregirea dela stat.

Parohia este de clasa a III.

Darea după beneficii o suportă alesul. Parohul va avea să provadă catehizarea școlărilor dela ori ce școală din parohie, fără a pretinde ceva remunerațiune specială dela biserică.

Reflectanții sunt poștiți, ca recursele ajustate regulamentar, cu acte originale, adresate comit. par. din Suiugd, să le înainteze în termenul prescrip P. On. of. protop. din Oradea-mare, având cu stricta observare a dispozițiilor din Regul. p. par. a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Suiugd, pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și rituale.

Din șed. comit. par. ținută în Suiugd, la 22 febr. (7 martie) 1915.

Alexandru Marcuș
președinte.

Georgiu Lazar
notar.

În conștelegere cu *Andrei Horvath* protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de preot din parohia de clasa a II-a **Ierșnic**, tractul Belințului, să scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Uzufuctul sesiei parohiale de 30 jugăre, parte arător, parte fânaș, după care alesul va solvi dările și ecvivalentul.

2. Jumătate jugăr intravilan parohial.

3. Dcla fiecare număr de casă câte 1 cor.

4. Stolele legale.

5. Eventuala întregire dela stat.

Preotul ales va avea să catehizeze fără nici o remunerație la școala din loc.

Petițiile, ajustate cu documentele recerute pentru parohii de clasa a doua și adresate comitetului parohial din Ierșnic, sunt a se înainta oficiului protopresbiteral din Belinț (Belenceze, Temes-megye), în termenul concursual; iar petenții, într'o duminică sau într'o sârbătoare, să se prezenteze în s. biserică din Ierșnic, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic, eventual în oratorie și'n săvârșirea serviciului divin.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă bolnavul preot Panteleimon Ardelean din **Dubești**, tractul Belinț, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Două din trei părți a sesiei parohiale.
2. Jumătate din venitele stolare și
3. Jumătate din birul parohial.

Reflectanții, cari trebuie să aibă cvalificație pentru parohii de clasa I, sunt poștiți a-și așterne petițiile concursuale comitetului parohial din Dubești, în termenul concursual, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Belenceze, Temes-megye), instruate conform normelor în vigoare și a se prezenta într'o duminică sau într'o sârbătoare în s. biserică din Dubești, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic, eventual în oratorie și în săvârșirea serviciului divin.

Alesul e dator să plătească dările și ecvivalentul după pământul ce-l beneficiază și să catehizeze la școalele de acolo fără altă remunerație.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea oficiului de paroh ort. or. român dela una dintre cele două parohii de clasa primă din **Giula, oraș mare român** (Gyula, nagy român város, comitatul Bichiș, dieceza Arad, protopopiatul Chișineu) — anume: dela parohia, ce a devenit vacantă prin moartea parohului Petru Gubaș, prin aceasta se publică acest concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala“ din Arad.

Beneficiul împreună cu această parohie e:

1. Una sesiune parohială constătătoare de 80 jughere catastrale și 409⁰, pământ comasat (adecă cam 117 jughere mici). 2. Birul legal. 3. Stolele legali. 4. Congrua staverită și cvinevenal legal dela stat, — pentru care însă parohia nu ia nici o răspundere.

Parohul ales va avea a se îngriji de locuință pentru sine din al său; va avea să supoarte toate dările publice și bisericesti de după postul și beneficiul său; și va avea să catehizeze fără remunerațiune dela parohie pentru catehizare.

Dela recurenți se cere să aibă: carte de botez, testimoniu despre opt clase gimnaziale, despre maturitate gimnazială și despre cvalificațiune preoțească pentru parohii de clasa primă, — precum și atestat despre serviciul prestat până acum.

Recursele ajustate cu acestea documente și adresate comitetului parohial din Giula orașul mare român, recurenții le vor subșterne până la termenul desipt Prea Onoratului Domn Dr. Dimitrie Barbu protopop ort. or. român în Chișineu (Kisjenő, comitat. Arad).

Pe lângă observarea §. 33 din Regulamentul pentru parohii, reflectanții sunt poștiți a se prezenta în dumineci ori sârbători în sf. biserică din Giula, orașul mare

român ca să cânte, să predice și dacă sunt preoți să facă și sfânta slujbă spre a fi cunoscuți de parohienii alegători.

Dat în Giula, orașul mare român, din ședința comitetului parohial dela 15/28 febr. 1915.

George Ardelean Horea

Ioan Barbulescu

președ. comitet. par.

notarul comitet. par.

Cu conțelegerea protopopului tractual *Dr. Dimitrie Barbu* protopop.

—□—

2—3

Pe baza incuviințării Vener. Consistor de Nr. 1436/1915, prin aceasta să escrie concurs, pentru îndeplinirea definitivă a capelaniei temporale, cu drept de succesiune, la parohia **Târnavă-Vațadejos** (ppresbiteratul Hălmagiului) carea e de clasa III. — cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare a concursului în foaia of. „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Jumătate $\frac{1}{2}$ din toate venitele par.
2. Stolele legale din matră și filie.
3. Birul parohial, dela fiecare număr de casă 24 litre cucuruz sfârmat, de tot dela 140 Nri.
4. Nefiind casă par. nici în matră nioi în filie, fiitorul capelaa, va avea să se îngrijească de locuință. pe speșele sale de locuință.

Dările publice de după venitele sale, va avea să le solvească capelanul.

Fiitorul capelan e dator să provadă toate funcțiunile preoțești atât în matră cât și în filie în dependență dela paroh și se catehizeze la școalele de orice categorie din parohie fără alta remunerație dela parohie.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți, ca recursele lor, ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului par. din Târnavă-Vața de jos, se le subștearnă în termenul de sus pe calea Oficiului ppresb gr.-or. rom. din Hălmagin (Nagyhalmagy).

Totodată sunt poștiți, să se prezenteze sub durata concursului în bisericile din Târnavă și Vața de jos, în vre-o duminică ori sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în oratoria bisericască eventual serviciu divin, spre a se face astfel cunoscut poporului.

Din ședința com. par. din Târnavă-Vața de jos ținută la 1/14 Martie 1915.

Serghiu Feier,

Alexandru Indrei,

par. preș. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar,* protoprezbiter.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune sistemizat prin ordinul cons. cu Nr. 2248/914 lângă parohul Nestor Porumb din **Tulca** comitatul Bihar ppiatul Tinca cu termen de **30 zile** dela prima publicare, pe lângă salarul fix de 800 cor. solvit pe pătrar ulterior de paroh și eventuala întregire dela stat votată pentru capelani.

Alesul va avea să se îngrijească de cvartir și va fi îndatorat a îndeplini toate funcțiunile parohiale, cari parohul nu și-le va rezervă pentru sine, fără a putea pretinde măcar stole dela funcțiuni.

Parohia fiind de cl. I. dela reflectanți se poștește testimoniu de cl. I. și testimoniu de maturitate, conform §. 6. alinea 2. din regulamentul pentru parohii.

Reflectanții, recursele lor provăzute conform regulamentul pentru parohii, adresate comitetului parohial, au să le subștearnă oficiului protopresbiteral al tractului Tinca în Méhkerék (Bihar m.) până în 15/28 aprilie 1915, prezentându-se în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din Tulca pentru a-și arăta desteritatea în celea rituale. *Comitetul parohial.*

În conțelegere cu mine *Nicolae Rocsin* protopop.

—□—

3—3